

Волинський національний університет
імені Лесі Українки

ВВІЧЛИВІСТЬ

HUMANITAS

Випуск 1

Видавничий дім
«Гельветика»
2026

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Чернета Світлана Юріївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна (головний редактор);

Белкіна-Ковальчук Олена Віталіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна;

Колосок Андрій Мирославович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна;

Лях Тетяна Леонідівна, кандидат педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та соціально-гуманітарної роботи, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Україна;

Петрочко Жанна Василівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Факультет психології, спеціальної освіти та соціальної роботи, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Україна;

Петрук Вікторія Віталіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна;

Слозанська Ганна Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Україна;

Степаненко Вікторія Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна;

Ева Огородзька-Мазур, доктор хабілітований, професор, Сілезький університет у Катовіце, Польща;

Альдона Вікторська-Свенцька, доктор наук, професор, Факультет соціальних наук, Інститут політології, Вроцлавський університет, Польща;

Журнал ухвалено до друку Вченою радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
ПРОТОКОЛ № 4 від 26 березня 2026 року

Науковий журнал «Ввічливість. Humanitas»
zareєстровано в Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення
(Рішення №1834 від 21.12.2023 р. Ідентифікатор медіа R30-02332).

Суб'єкт у сфері друкованих медіа – Волинський національний університет імені Лесі Українки
(просп. Волі, буд. 13, м. Луцьк Волинської обл., 43025, post@vnu.edu.ua, тел. (0332) 720123).

Періодичність: 6 разів на рік.

«Ввічливість. Humanitas» включено до Переліку наукових фахових видань України категорії Б
(спеціальності I10 – Соціальна робота та консультування; I11 – Дитячі та молодіжні служби;
D4 – Публічне управління та адміністрування)
відповідно до Наказу МОН України від 29.06.2021 № 735 (додаток 4).

Офіційний сайт видання: www.journals.vnu.volyn.ua/index.php/humanitas

Мови видання: українська, англійська, німецька, польська, іспанська, французька, болгарська.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

ISSN 2786-4715 (Print)
ISSN 2786-4723 (Online)

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2026

Вікторія ЛОГВИНЕНКО, Анна ІВАНІВ РОЛЬ НЕКОМЕРЦІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В СОЦІАЛЬНІЙ ПІДТРИМЦІ БЕЗДОМНИХ: ДОСВІД США.....	133
Оксана ЛЯШ, Тетяна РЕДЬКО, Інна ЧУХРІЙ СУЧАСНІ МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ СУПЕРВІЗІЇ У РОБОТІ З РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ КЛІЄНТІВ.....	140
Тетяна МАРТИНЮК, Віктор КУЗЬМІН, Марія КУЗЬМІНА, Олег ШЕХОВЦОВ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЯКІ ПОЗБАВЛЕНІ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ.....	149
Олег МАСЮК, Захар ТОВСТИК ПОТЕНЦІАЛ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК СУБ'ЄКТА УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	163
Rawel MACIASZEK THE SPIRITUAL DIMENSION OF SOCIAL WORK – A FORGOTTEN ELEMENT OR THE CORNERSTONE OF EFFECTIVE SUPPORT?.....	169
Валентина НИКОЛАЄВА, Олена МОМОТОК, Маргарита ФРОЛОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЕТИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	179
Ірина НОХРІНА, Ольга ШВЕД ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ГЕНДЕРНО ЧУТЛИВОГО ПІДХОДУ В ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	185
Юлія ОВОД ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЛОКАЛЬНИХ ІНІЦІАТИВ ГРОМАДИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНО АКТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ.....	192
Ольга ПАЛАМАРЧУК, Ірина ГАБА ІНТЕГРАЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК ОСНОВА СТАЛИХ СОЦІАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙ У ГРОМАДІ.....	197
Людмила ПОНОМАРЬОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ РОЛІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА В УМОВАХ ВІЙНИ (ЕМПІРИЧНИЙ ДОСВІД ТРЕНІНГОВОГО НАВЧАННЯ).....	206
Олександр ПОПОВ РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У РОЗВАЖАЛЬНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТА КОНСОЛЬНИХ ВІДЕОІГРАХ.....	212
Оксана РОГАЧ РИТОРИЧНІ СТРАТЕГІЇ ТА ПЕРСУАЗИВНЕ МОВЛЕННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ СОЦІАЛЬНІЙ КОМУНІКАЦІЇ.....	218
Володимир САВКА СТРУКТУРА ОРГАНІВ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ І ВЕТЕРАНІВ В УКРАЇНІ: ПРАВОВІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ.....	226
Ірина САРАНЧА, Олена ОМЕЛЬЧЕНКО СОЦІАЛЬНЕ ПРОЄКТУВАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ З ЧИСЛА ВПО НА РІВНІ ГРОМАДИ.....	233
Ірина СИДУН СОЦІАЛЬНА РЕКЛАМА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ ТА УПРАВЛІННЯ В ГРОМАДІ.....	241
Вікторія СТЕПАНЕНКО ЗАХОДИ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ ЗМІСТ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ.....	247
Ольга СТОЛЯРИК, Тетяна СЕМИГІНА ВІКАРНА ТРАВМА У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ: МІЖ ПРОФЕСІЙНОЮ ЕМПАТІЄЮ ТА САМОЗБЕРЕЖЕННЯМ.....	253

УДК 364.7:061.2

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.17>

Вікторія ЛОГВИНЕНКО

кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, вул. Клепарівська, 35, м. Львів, Україна, 79007

ORCID: 0000-0001-9273-1983

Scopus Author ID: 58562932600

Researcher ID: HTN-6913-2023

Анна ІВАНІВ

викладач кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, вул. Клепарівська, 35, м. Львів, Україна, 79007

ORCID: 0009-0004-1049-7660

Бібліографічний опис статті: Логвиненко, В., Іванів, А. (2026). Роль некомерційних організацій в соціальній підтримці бездомних: досвід США. *Ввічливість. Humanitas*, 1, 133–139, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.17>

РОЛЬ НЕКОМЕРЦІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В СОЦІАЛЬНІЙ ПІДТРИМЦІ БЕЗДОМНИХ: ДОСВІД США

Бездомність є глобальною соціальною проблемою, що поглиблює нерівність і маргіналізацію, створюючи бар'єри для стабільності та інтеграції. Сполучені Штати є показовим прикладом, де масштаби бездомності останніми роками досягли безпрецедентного рівня. У цьому контексті неприбуткові організації відіграють вирішальну роль у забезпеченні соціальної підтримки та розробці стійких рішень. У статті розглядається роль некомерційних організацій, які реалізують громадські та благодійні ініціативи щодо подолання бездомності в США, зосереджуючись на трьох репрезентативних структурах: *National Alliance to End Homelessness*, *HomeFirst Services* округу Санта-Клара та *Coalition for the Homeless* у Нью-Йорку. Кожна з цих організацій працює на різному рівні – національному, регіональному та муніципальному, проте разом вони формують багаторівневу систему допомоги. Їхня діяльність охоплює широкий спектр напрямів: від безпосередніх послуг, таких як харчування, надання притулку, кризові інтервенції, житлові програми, професійне навчання та молодіжні ініціативи, до адвокації, розробки політик та мобілізації громади. З'ясовано, що некомерційні організації не лише задовольняють нагальні потреби, а й впливають на державну політику, просувають рішення, засновані на доказах, та сприяють формуванню соціальної солідарності. Зроблено висновок, що американські практики становлять цінний ресурс для інших країн, демонструючи, що скоординовані зусилля неприбуткових організацій можуть зменшити масштаби бездомності, підтримати реінтеграцію та зміцнити соціальну згуртованість. Подальші наукові пошуки можуть бути спрямовані на порівняння моделей діяльності громадських організацій у різних країнах, дослідження ролі волонтерства у зменшенні рівня бездомності, а також оцінку можливостей адаптації американських практик до українського контексту.

Ключові слова: бездомність, соціальна підтримка, некомерційні організації, громадські та благодійні ініціативи, волонтерство.

Viktorii LOHVYENKO

PhD in Philosophy, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Social Work, Management and Social Sciences, Lviv State University of Life Safety, 35 Kleparivska str., Lviv, Ukraine, 79007

ORCID: 0000-0001-9273-1983

Scopus Author ID: 58562932600

Researcher ID: HTN-6913-2023

Anna IVANIV

Lecturer at the Department of Social Work, Management and Social Sciences, Lviv State University of Life Safety, 35 Kleparivska str., Lviv, Ukraine, 79007

ORCID: 0009-0004-1049-7660

To cite this article: Lohvynenko, V., Ivaniv, A. (2026). Rol nekomertsiiynykh orhanizatsii v sotsialnii pidtrymsi bezdomnykh: dosvid SShA [The role of nonprofit organizations in social support for the homeless: the U.S. experience]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 1, 133–139, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.17>

THE ROLE OF NONPROFIT ORGANIZATIONS IN SOCIAL SUPPORT FOR THE HOMELESS: THE U.S. EXPERIENCE

Homelessness is a global social problem that deepens inequality and marginalization, creating barriers to stability and integration. The United States represents a striking example, where the scale of homelessness has reached unprecedented levels in recent years. In this context, nonprofit organizations play a decisive role in providing social support and developing sustainable solutions. This article examines the role of nonprofit organizations that implement community - based and charitable initiatives to address homelessness in the U.S., focusing on three representative structures: the National Alliance to End Homelessness, HomeFirst Services of Santa Clara County, and the Coalition for the Homeless in New York City. Each of these organizations operates at a different level – national, local, and municipal yet together they form a multilevel system of assistance. Their activities encompass a wide range of services: from direct support such as food distribution, shelter provision, crisis intervention, housing programs, job training, and youth initiatives, to advocacy, policy development, and community mobilization. The analysis demonstrates that nonprofit organizations not only meet urgent needs but also influence public policy, promote evidence-based solutions, and foster social solidarity. The findings suggest that American practices represent a valuable resource for other countries, showing that coordinated efforts of nonprofit organizations can reduce homelessness, support reintegration, and strengthen social cohesion. Future research may focus on comparative analysis of nonprofit models across different countries, exploration of the role of volunteering in reducing homelessness, and assessment of the potential for adapting American practices to the Ukrainian context.

Key words: homelessness, social support, nonprofit organizations, community and charitable initiatives, volunteering.

Актуальність проблеми. Соціальна проблема бездомності існувала завжди, але в сучасному суспільстві вона набуває глобального характеру. Причини та чинники, що її провокують, є надзвичайно складними; дослідники цього явища констатують, що бездомність охоплює значно більше, ніж просто потребу в житлі та підтримці (Ravenhill, 2016). Виникаючи через різноманітні причини (економічні, соціальні, особистісні та ін.) вона має глибокі наслідки для індивідуального та суспільного благополуччя. Р. Ільницька, розглядаючи процес входження особи в стан бездомності, виділяє п'ять етапів, впродовж яких відбуваються деструктивні зміни особистісного розвитку, погіршення здоров'я, поява хронічного відчуття страху, сорому, відчаю, смутку. У підсумку, усвідомлюючи себе як

бездомну особу, людина змінює сприйняття своєї особистості (Ільницька, 2009). Тож, бездомність породжує значні соціальні наслідки, серед яких – стигматизація та соціальна ексклюзія; люди, що опинилися у такій ситуації, втрачають можливість виконувати різноманітні соціальні ролі, що посилює їхню маргіналізацію та ізоляцію від соціуму. Відтак для ефективного вирішення цієї проблеми необхідний комплексний підхід, що передбачає не лише забезпечення доступу до житла, а й надання соціально-психологічної підтримки та сприяння реінтеграції в суспільство. Важливу роль у цьому відіграють громадські та благодійні організації, які часто діють швидше й гнучкіше за державні структури і в багатьох західних державах є ключовими постачальниками соціальних послуг. Окрім зазначеного, діяль-

ність таких організацій може мати подвійний ефект – задоволення базових потреб і водночас сприяння демократичній інклюзії маргіналізованих груп (Pue & Корес, 2023). Зокрема, досвід США показує, що саме їхня активність допомагає створювати ефективні програми підтримки та ресоціалізації бездомних. Вивчення цього досвіду є актуальним для України, адже він може стати орієнтиром у формуванні власних моделей соціальної допомоги та залученні громадських ініціатив до вирішення проблеми бездомності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У наукових дослідженнях, присвячених проблемі бездомності в американському суспільстві, значна увага приділяється ролі та особливостям діяльності некомерційних організацій, які реалізують відповідні громадські та благодійні ініціативи.

С. Пікслі, Ф. Генрі, С. ДеЙонг та М. Сеттембріно аналізують реакцію громадських організацій на кризу COVID-19. Саме ці структури стали першою лінією підтримки для бездомних осіб, забезпечуючи базові послуги, адаптуючи системи надання допомоги та застосовуючи інноваційні підходи до їх ресоціалізації (Pixley, Henry, DeYoung & Settembrino, 2021). Л. Вільнер та С. М. Геллер вивчають роботу неприбуткових організацій у США, які допомагають цій категорії населення. Вони констатують, що ці структури часто діють у середовищі постійного браку ресурсів, що ускладнює виконання їхньої місії. Внутрішні управлінські підходи іноді посилюють труднощі: зростає бюрократичний тиск, зменшується гнучкість у роботі з клієнтами, а увага зміщується від потреб людей до вимог фінансування. Науковці наголошують на потребі нових управлінських практик, які б підтримували місію допомоги, а не обмежували її (Willner & Heller, 2024). А. Марґ'є доповнює цей аналіз, звертаючи увагу на зовнішній вимір проблеми – вплив бізнес-еліт на формування політики щодо бездомності, адже приватний сектор, фінансуючи програми та притулки, певною мірою визначає державні рішення, що свідчить про багаторівневий характер управління у цій сфері (Margier, 2023). У свою чергу С. Кім та А. Салліван з'ясовують, як співпраця між державними та некомерційними організаціями у сфері

допомоги бездомним впливає на результативність на рівні громади. Вчені демонструють, що мережі спільного врядування можуть підвищувати ефективність, зокрема зменшувати рівень бездомності, хоча результати щодо різноманітності послуг залишаються неоднозначними. Це підкреслює важливість структури та складу партнерських мереж для досягнення позитивних результатів (Kim & Sullivan, 2023). К. Кроуфорд та А. Кемпбелл досліджують напрями підвищення ефективності підтримки бездомних у США, наголошуючи на необхідності посилення міжсекторальної співпраці громадських і благодійних організацій з іншими секторами, до прикладу, медичними службами, програмами житлової підтримки, закладами у сфері охорони здоров'я. Водночас вони вказують на бар'єри, які виникають у процесі партнерства, та пропонують шляхи їх подолання, зокрема ухвалення чіткіших протоколів, створення спільних структур управління та формування стратегій узгодження ролей і очікувань (Crawford & Campbell, 2025). С. Бартон, Г. Портер, С. Мерфі та Р. Лісагт визначають потенційні результати діяльності соціальних підприємств із трудовою інтеграцією для людей, які переживають бездомність або перебувають у групі ризику. Названий авторський колектив стверджує, що такі підприємства можуть сприяти соціальній та економічній інтеграції, зокрема через розвиток навичок праці, покращення психічного здоров'я, формування відчуття особистої спроможності та фінансової стабільності. Водночас вони наголошують на потребі подальших емпіричних досліджень для оцінки довгострокового впливу таких практик (Barton, Porter, Murphy & Lysaght, 2022).

Таким чином, дослідження стосовно явища бездомності в американському суспільстві свідчать, що громадські та благодійні організації є ключовими суб'єктами у сфері підтримки бездомних. Вони поєднують функції надання базових ресурсів із завданнями соціальної інтеграції, діють ефективно в умовах криз, але водночас стикаються з управлінськими та структурними викликами.

Мета дослідження вивчення діяльності некомерційних організацій у США, які реалізують громадські та благодійні ініціативи щодо підтримки бездомних та окреслення

їхньої ролі у формуванні багаторівневої моделі соціальної допомоги.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бездомні особи стикаються з комплексом серйозних проблем, серед яких голод, погіршення фізичного та психічного здоров'я, відсутність доступу до освіти й базових умов життя. Ці чинники не лише поглиблюють соціальну нерівність та маргіналізацію певних груп населення, але й створюють бар'єри для досягнення соціальної стабільності. На думку Е. Чжао, досвід США має універсальне значення і може бути застосований у глобальному контексті, зокрема в інших розвинених країнах. Вирішення проблем, пов'язаних із бездомністю, не може залишатися виключно завданням системи охорони здоров'я чи сфери продовольчої безпеки. Це є відповідальністю всього суспільства, що потребує узгоджених дій політиків, соціальних менеджерів та широкої громадськості (Zhao, 2022). Лише скоординовані зусилля, спрямовані на надання комплексної допомоги, здатні забезпечити ефективну підтримку та реабілітацію бездомних, допомогти їм відновити власне життя та інтегруватися у соціум. Відтак у США функціонує багаторівнева структура допомоги, в якій некомерційний сектор займає важливе місце.

У контексті нашого дослідження важливо звернутися до актуальних статистичних даних, які підтверджують масштабність проблеми у США. Згідно зі звітом «State of Homelessness: 2025 Edition», який підготували Д. Сусі, А. Голл та Дж. Мозес, масштаби проблеми в Сполучених Штатах досягли рекордних показників. У 2024 році кількість людей без житла зросла на 18% до понад 771 тисячі осіб. Попит на послуги для бездомних також зріс: працівники системи допомоги надали підтримку більш ніж 1,1 мільйонам людей, що на 12% більше, ніж роком раніше. Водночас ресурси залишаються недостатніми – жодна громада не мала достатньої кількості постійного житла для всіх, хто його потребує, а наявні програми могли забезпечити житлом лише близько 16% домогосподарств, які перебували у притулках (Soucy, Hall & Moses, 2025).

Наведені дані підкреслюють важливість діяльності некомерційних організацій, які відіграють ключову роль у розбу-

дові системи соціальної підтримки. Однією з провідних структур є National Alliance to End Homelessness – позапартійна, неприбуткова установа, метою якої є запобігання та подолання бездомності в американському суспільстві. Її зусилля спрямовані на створення сильних і стабільних громад, застосовуючи справедливі, соціально збалансовані та обґрунтовані стратегії та політики, які є ключовими для боротьби з цим явищем. Центральною ідеєю Альянсу є впевненість у тому, що припинення бездомності можливе. Цей підхід базується на управлінні з любов'ю, справедливістю та глибокою повагою до бездомних і на поверненні їх до комфортного життя. Рішення ґрунтуються на наукових даних і передбачають забезпечення доступу до житла, якісного медичного обслуговування та професійної допомоги, підкріплені принципами поваги й гідності для кожної людини (National Alliance to End Homelessness, n.d.).

Діяльність Альянсу спрямована на системне подолання бездомності. Його фахівці розробляють підходи, що покликані зробити її короткочасною та неповторюваною, з акцентом на расову рівність, охорону здоров'я та доступність житла. Використання даних і досліджень забезпечує формування політик на основі доказів та практичних рішень. Також організація підтримує громади через навчання й технічну допомогу, просуває фінансування та розширення доступу до житла й послуг, впроваджує найкращі практики соціальної підтримки. Вона об'єднує керівників громадських ініціатив, постачальників соціальних послуг, фахівців адвокатури та людей із власним досвідом бездомності для поширення інноваційних рішень і створення стійких моделей допомоги. Вагомим напрямом її діяльності є зміцнення суспільної та політичної підтримки перевірених рішень, формування емпатії та мобілізація ресурсів на користь найбільш вразливих груп. Важливим є також підхід до забезпечення справедливості в системах допомоги: організація розробляє рішення, що враховують специфічні потреби тих, хто має обмежений доступ до безпечного й стабільного житла (National Alliance to End Homelessness, n.d.).

Таким чином, діяльність National Alliance to End Homelessness поєднує дослідження, практичну підтримку, адвокацію та суспільну

мобілізацію, створюючи багатовимірну модель подолання бездомності, яка може слугувати прикладом для інших країн.

Для кращого розуміння ролі неприбуткових організацій в подоланні бездомності в США доречно розглянути не лише національні структури, а й регіональні ініціативи, які безпосередньо працюють із людьми на місцях. Прикладом успішної діяльності є організація HomeFirst, що надає притулок, тимчасове житло, медичну допомогу та підтримку у працевлаштуванні для різних категорій бездомних, включаючи ветеранів війни і молодь. HomeFirst Services of Santa Clara County – одна з найбільших некомерційних організацій у Каліфорнії, яка пройшла шлях від невеликої ініціативи у 1980 році до великої багатопрофільної організації, яка сьогодні охоплює десятки тисяч клієнтів і понад 45 років надає тимчасове та постійне житло, а також комплексні соціальні послуги для бездомних осіб і сімей. У 2024 році організація надала підтримку понад 10 000 осіб, у двох округах – Санта-Клара та Сонома (HomeFirst Services of Santa Clara County, n.d.). HomeFirst є прикладом довготривалої та масштабної громадської ініціативи, яка не лише надає базові послуги, а й виступає системним лідером у сфері подолання бездомності.

Організація активно займається аустріч-роботою і працює над тим, щоб встановити контакт із людьми, які перебувають у кризових умовах, через прості, але життєво необхідні речі. Також HomeFirst активно залучає громаду до своєї діяльності, роблячи процес волонтерства максимально доступним і простим. Це підкреслює громадську природу організації та її здатність мобілізувати ресурси не лише через професійних працівників, а й через волонтерів.

Як констатує Е. Чжао завдяки зусиллям працівників та волонтерів цієї організації рівень бездомності в окрузі Санта-Клара за два роки скоротився на 14%. Додатково, легалізація певних таборів для бездомних з чіткими правилами та нормами може забезпечити їм місце для проживання та зменшити кількість людей на вулицях. Впровадження таких заходів, як правила чистоти, заборона злочинів і проведення перевірок, дозволяє покращити їхнє психічне та емоційне здоров'я, сприяючи

реабілітації. Якщо більше організацій надаватимуть подібну підтримку, які забезпечують житло та працевлаштування, може значно зменшити рівень бездомності (Zhao, 2022).

Поряд із національними структурами та регіональними громадськими ініціативами важливу роль відіграють муніципальні об'єднання, які безпосередньо працюють із найбільш вразливими групами населення. Прикладом є Coalition for the Homeless у Нью-Йорку – найстаріша некомерційна організація у США, яка поєднує адвокацію з прямою допомогою бездомним. Її діяльність охоплює широкий спектр напрямів, які разом формують комплексну систему підтримки бездомних. Коаліція забезпечує щоденне харчування для тисяч осіб («Grand Central Food Program» найбільша мобільна нічна кухня у США, яка щодня видає понад 1100 порцій їжі). Додатково роздається одяг, предмети першої необхідності та інші ресурси, необхідні для виживання. Важливим напрямом є кризові послуги: допомога у запобіганні виселенню, підтримка у пошуку притулку, доступ до соціальних виплат, юридичних консультацій та програм для осіб із хронічними захворюваннями чи психічними розладами (Coalition for the Homeless, n.d.).

Окреме місце займають житлові програми (напр. Scattered Site Housing Program, Coalition Houses, Bridge Building), які надають постійне житло колишнім бездомним мешканцям Нью-Йорка, супроводжуючи їх регулярним кейс-менеджментом та іншими формами підтримки. Організація також реалізує програми професійної підготовки, наприклад, «First Step Job Training», в рамках якої, у 2025 році, 203 жінки пройшли навчання і змогли працевлаштуватися у сфері соціальних послуг; освітні й виховні ініціативи для дітей із притулків, включно з літнім табором і позашкільними заняттями. Не менш важливим є адвокаційний напрям, у межах якого Коаліція відстоює створення доступного житла, забезпечення гідних умов у притулках та протидію криміналізації бездомних. Вона також здійснює моніторинг муніципальної системи притулків, захищаючи права бездомних осіб і сімей (Coalition for the Homeless, n.d.).

Загальний обсяг фінансових витрат організації у 2025 році перевищив 21,5 млн дола-

рів США (Coalition for the Homeless, n.d.), що свідчить про масштабність її діяльності та значний внесок у підтримку найбільш вразливих груп населення.

Висновки. Досвід США демонструє, що неприбуткові організації відіграють ключову роль у системі соціальної підтримки бездомних. Їхня діяльність охоплює широкий спектр напрямів – від базових послуг (харчування, тимчасове житло, кризова допомога) до адвокації, професійної підготовки та освітніх програм. Саме багаторівневий характер цієї роботи забезпечує комплексний підхід до проблеми бездомності, сприяє інтеграції вразливих груп у суспільство та формує стійкі моделі соціальної допомоги. Розглянуті приклади діяльності американських некомерцій-

них організацій, таких як National Alliance to End Homelessness, HomeFirst та Coalition for the Homeless, які реалізують громадські та благодійні ініціативи щодо підтримки бездомних, підтверджують ефективність такого підходу до подолання бездомності. Ці моделі можуть бути адаптовані до умов інших країн, що стикаються з подібними соціальними викликами, і слугувати орієнтиром для формування національних стратегій соціальної підтримки.

Подальші наукові пошуки можуть бути спрямовані на порівняння моделей діяльності громадських організацій у різних країнах, дослідження ролі волонтерства у зменшенні рівня бездомності, а також оцінку можливостей адаптації американського досвіду до українського контексту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Barton S., Porter H., Murphy S., Lysaght R. Potential outcomes of work integration social enterprises for people who are homeless, at risk of homelessness, or transitioning out of homelessness. *Social Enterprise Journal*. 2022. Vol. 18, No. 3. P. 409–433. DOI: <https://doi.org/10.1108/SEJ-07-2021-0054>
2. Coalition for the Homeless. *Coalition for the Homeless*. URL: <https://www.coalitionforthehomeless.org> (дата звернення: 20.02.2026).
3. Crawford K., Campbell A. Cross-sector homeless service collaboration: Perspectives from social service providers. *International Journal on Homelessness*. 2025. Vol. 5, No. 2. P. 119–141. DOI: <https://doi.org/10.5206/ijoh.2023.3.17513>
4. HomeFirst Services of Santa Clara County. *HomeFirst Services of Santa Clara County*. URL: <https://www.homefirstsc.org> (дата звернення: 20.02.2026).
5. Ilnicka R. Bezdomność czy wyizolowanie społeczne? *Praca Socjalna*. 2009. No. 5. S. 3–20.
6. Kim S., Sullivan A. Connecting the composition of collaborative governance structure to community-level performance in homeless services. *Public Administration Review*. 2023. Vol. 83, No. 4. P. 789–803. DOI: <https://doi.org/10.1111/puar.13632>
7. Margier A. The involvement of business elites in the management of homelessness: Towards a privatization of service provision for homeless people? *Urban Affairs Review*. 2023. Vol. 59, No. 3. P. 668–691. DOI: <https://doi.org/10.1177/10780874211073882>
8. National Alliance to End Homelessness. *National Alliance to End Homelessness*. URL: <https://endhomelessness.org/about-us/> (дата звернення: 20.02.2026).
9. Pixley C. L., Henry F. A., DeYoung S. E., Settembrino M. R. The role of homelessness community-based organizations during COVID-19. *Journal of Community Psychology*. 2021. Vol. 50, No. 4. P. 1816–1830. DOI: <https://doi.org/10.1002/jcop.22609>
10. Pue K., Kopec A. Do service-providing nonprofits contribute to democratic inclusion? Analyzing democracy promotion by Canadian homeless shelters. *ANSERJ: Canadian Journal of Nonprofit and Social Economy Research*. 2023. Vol. 14, No. 1. P. 10–38. DOI: <https://doi.org/10.29173/cjnser615>
11. Ravenhill M. *The culture of homelessness*. London: Routledge, 2016. 304 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315615240>
12. Willner L., Heller S. M. The impact of managerialism on nonprofit organizations serving people experiencing homelessness in the United States. *Social Sciences*. 2024. Vol. 13, No. 9. P. 436. DOI: <https://doi.org/10.3390/socsci13090436>
13. Zhao E. The key factors contributing to the persistence of homelessness. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*. 2022. Vol. 30, No. 1. P. 1–5. DOI: <https://doi.org/10.1080/13504509.2022.2120109>

REFERENCES:

1. Barton, S., Porter, H., Murphy, S., & Lysaght, R. (2022). Potential outcomes of work integration social enterprises for people who are homeless, at risk of homelessness, or transitioning out of homelessness. *Social Enterprise Journal*, 18(3), 409–433. <https://doi.org/10.1108/SEJ-07-2021-0054>
2. Coalition for the Homeless. (n.d.). *Coalition for the Homeless*. Retrieved February 20, 2026, from <https://www.coalitionforthehomeless.org>
3. Crawford, K., & Campbell, A. (2025). Cross-sector homeless service collaboration: Perspectives from social service providers. *International Journal on Homelessness*, 5(2), 119–141. <https://doi.org/10.5206/ijoh.2023.3.17513>
4. HomeFirst Services of Santa Clara County. (n.d.). *HomeFirst Services of Santa Clara County*. Retrieved February 20, 2026, from <https://www.homefirstscc.org>
5. Ilnicka, R. (2009). Bezdomność czy wyizolowanie społeczne? *Praca Socjalna*, 5, 3–20.
6. Kim, S., & Sullivan, A. (2023). Connecting the composition of collaborative governance structure to community-level performance in homeless services. *Public Administration Review*, 83(4), 789–803. <https://doi.org/10.1111/puar.13632>
7. Margier, A. (2023). The involvement of business elites in the management of homelessness: Towards a privatization of service provision for homeless people? *Urban Affairs Review*, 59(3), 668–691. <https://doi.org/10.1177/10780874211073882>
8. National Alliance to End Homelessness. (n.d.). *National Alliance to End Homelessness*. Retrieved February 20, 2026, from <https://endhomelessness.org/about-us/>
9. Pixley, C. L., Henry, F. A., DeYoung, S. E. & Settembrino, M. R. (2021). The role of homelessness community-based organizations during COVID-19. *Journal of Community Psychology*, 50(4), 1816–1830. <https://doi.org/10.1002/jcop.22609>
10. Pue, K. & Kopec, A. (2023). Do service-providing nonprofits contribute to democratic inclusion? Analyzing democracy promotion by Canadian homeless shelters. *ANSERJ: Canadian Journal of Nonprofit and Social Economy Research*, 14(1), 10–38. <https://doi.org/10.29173/cjnser615>
11. Ravenhill, M. (2016). *The culture of homelessness*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315615240>
12. Willner, L. & Heller, S. M. (2024). The impact of managerialism on nonprofit organizations serving people experiencing houselessness in the United States. *Social Sciences*, 13(9), 436. <https://doi.org/10.3390/socsci13090436>
13. Zhao, E. (2022). The key factors contributing to the persistence of homelessness. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 30(1), 1–5. <https://doi.org/10.1080/13504509.2022.2120109>

Дата першого надходження статті до видання: 24.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 18.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 05.05.2026